

PASTORALE
PASTORAL LETTERS

Cuvânt pastoral la Sărbătoarea Învierii Domnului

† **LAURENȚIU,**

**DIN MILA LUI DUMNEZEU,
ARHIEPISCOPUL SIBIULUI ȘI MITROPOLITUL ARDEALULUI**

*Iubitului nostru cler, cinului monahal
și drept-credincioșilor creștini,
har, milă și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, arhieresti binecuvântări!*

*„Cerurile după cuviință să se veselească și pământul
să se bucure. Și să prăznuiască toată lumea cea văzută
și cea nevăzută; că S-a sculat Hristos, Bucuria cea veșnică.”*
(Stihiră din Canonul Învierii)

HRISTOS A ÎNVIAT!

Iubiții mei fi duhovnicești,

Cuvintele sfinte ale cântărilor liturgice, care ne încălzesc sufletele, ne îndeamnă ca, în această „noapte de mântuire”, să ne bucurăm de noianul cel negrăit și de neînțeles pentru mintea omenească al iubirii lui Dumnezeu, ce se revarsă iarăși peste noi și ne face părtași tainicului ospăț al darurilor deosebitei Sale purtări de grijă pentru noi. Astăzi e bucurie în cer și pe pământ, astăzi toate s-au umplut de lumină, astăzi ședem cu Hristos la Cina Împărăției veșnice, unde El Se face dulcea noastră hrană, scumpa noastră băutură.

În săptămâna ce a trecut am trăit împreună cu Hristos Sfintele Pătimiri pe care El le-a îndurat din dragoste pentru noi, am văzut vânzarea Sa, am simțit durerea batjocoririi și a răstignirii Sale, am fost copleșiți de durere și de vinovăție, știind că pentru iertarea păcatelor noastre a fost nevoie de o jertfă atât de sângeroasă și de o moarte atât de nedreaptă. Toate aceste evenimente petrecute acum peste 2000 de ani le putem retrăi și noi, pentru că ele sunt mereu vii în Persoana

Mântuitorului Hristos, iar noi vorbim cu acest Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel răstignit și înviat, și menținem legătura cu El prin rugăciuni, imne și cântări. La rândul Său, Hristos comunică și împărtășește ființei noastre toate stările prin care umanitatea Sa curată a trecut și ne face astfel *contemporani cu El*, în drumul Său împlinit pe pământ pentru noi sau, mai bine spus, El Se face *contemporan cu noi*, în acest drum străbătut de El.

Această împreună călătorie a lui Hristos cu noi, prin întreg cultul Bisericii, este *realitatea tainică* a acestei „*noști de mântuire*”, care ne-a umplut sufletul de bucurie. Această negrăită bucurie o primim de la El, de la Cel răstignit și înviat, devenind părtași și noi la Învierea Sa, la biruința asupra morții, asupra diavolului și asupra păcatului. Astăzi, prin El, simțim și noi aceeași fericire pe care Apostolii și ucenicii au gustat-o când li S-a arătat Mântuitorul. Simțim și noi, în interiorul nostru că Hristos a înviat, că El este viu și că noi nu vom muri niciodată, pentru că moartea nu mai are stăpânire peste noi.

Iată de ce Sfânta Biserică, în această „*aleasă și sfântă zi, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor*”, ne ajută să retrăim toate aceste evenimente tainice prin intermediul *slujbei Învierii* și a *Sfintei Liturghii*. La chemarea îngerească: „*Veniți de luați lumină!*”, am venit cu toții și ne-am aprins făcliile, din fața sfântului altar, care preînchipuie simbolic *mormântul învierii lui Hristos, Mântuitorul lumii*. Am alergat apoi, împreună cu femeile mironosițe, cu făclii aprinse în mâini, înconjurând biserica, ca să ducem în lumea întunericului vestea Învierii Domnului, cântând: „*Învierea Ta, Hristoase, Mântuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi, pe pământ, ne învrednicește cu inimă curată să Te slăvim*”. Am purtat cu noi: Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și icoana Învierii, ca mărturii ale realității celei mai mari minuni săvârșite pe pământ.

În afara bisericii, în fața ușilor de la intrare, am auzit proclamarea *Evangheliei Învierii*, „*ca un fel de trâmbițare a veștii minunate a Învierii Domnului în toată lumea*”. Cel care „*citește Evanghelia închipuie acum pe femeile mironosițe, care, după ce văzuseră mormântul gol, au alergat, pline de bucurie, să spună ucenicilor că Domnul a înviat*”¹.

A urmat apoi preamărirea Sfintei Treimi, prin binecuvântarea Învierii: „*Slavă Sfintei și Celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi...*”. Asemenea martorilor Învierii Domnului și noi am fost pătrunși de fiorul bucuriei nespuse, când am intonat pentru prima dată minunatul imn pascal: „*Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dându-le!*” Apoi, cădindu-se împrejurul icoanei Sfintei Învieri, se repetă acest imn, împreună cu versetele psalmistului: „*Înviază Dumnezeu risipindu-se vrăjmașii*

¹ Pr. Prof. Ene Braniște, *Liturghia specială*, București, 1980, p. 117.

Lui, și fugind de la fața Lui toți cei ce-L urăsc pe El! Precum se împrăștie fumul și nu mai este, precum se topește ceara de la fața focului, așa pier păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iară dreptii se veselesc. Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea!" (Ps 67, 1-3).

Biruința asupra morții și asupra puterii diavolului și zdrobirea porților iadului, de către Hristos, sunt reprezentate simbolic prin dialogul din fața ușilor de intrare în biserică, împrumutat din rânduiala sfințirii noului locaș de închinare. Arhiepiscopul sau preotul, simbolizând pe Hristos Care a zdrobit ferecăturile de aramă ale iadului, bate în ușă, purtând un dialog cu o persoană din biserică, prin cuvintele psalmistului: „*Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei. // Cine este Acesta Împăratul slavei? // Domnul Cel tare și puternic, Domnul Cel tare în război. // Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei. // Cine este Acesta Împăratul slavei? Domnul puterilor, Acesta este Împăratul slavei*” (Ps 23, 7-10).

Apoi, cu mare bucurie se intră în biserică și se cântă troparul pascal, continuându-se Utrenia Învierii. „*Reintrarea clerului și a credincioșilor, din întinericul de afară, în biserică luminată, simbolizează lumina Învierii, care a strălucit la mormânt*”².

Slujba Utreniei este plină de fericirea pascală, exprimându-se prin cântările liturgice această împreună trăire cu Hristos a bucuriei Învierii, care ne pregătește pentru marea întâlnire a noastră cu Fiul lui Dumnezeu, de la Cina euharistică. Sfântul Ioan Gură de Aur ne cheamă pe toți la acest ospăț al Fiului de împărat, care este pregătit în cer pentru noi și la care suntem invitați să participăm, acum și aici, prin Sfânta Împărtășanie: „*Masa este bogată, spune Sfântul Ioan, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând. Gustați toți din ospățul credinței: împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății. Să nu se plângă nimeni de lipsă, că s-a arătat împărăția cea de obște. Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate că, din mormânt, iertare a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului*”³.

Iubiți frați creștini,

Prin participarea noastră la Sfânta Liturghie simțim cu toții că „*aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întru ea*”⁴, că dragostea lui Dumnezeu ne copleșește și ne mângâie. Nimeni nu mai e acum

² *Ibidem*, p. 118.

³ Joannes Chrysostomus Scr, *Sermo catecheticus in pascha*, PG 59, 723A, edit. J.-P. Migne, Paris, 1857-1866.

⁴ *Penticostar*, București, 1999, p. 15.

sărac sau bogat, nimeni nu mai este întristat sau suferind, căci toți suntem fiii lui Dumnezeu și frați ai lui Hristos, în Împărăția veșnicei Sale iubiri. Cu această simțire îndrăznim să ne apropiem de preacuratele Taine, prin care Fiul lui Dumnezeu ni Se dăruiește nouă cu Trupul Său preacurat, în care sunt cuprinse toate simțirile sufletului Lui, iar aceste simțiri curate se imprimă în toți cei care se împărtășesc cu vrednicie, căci „în Trupul Lui dat mie, spune părintele Dumitru Stăniloae, se simte mila Lui..., care este însăși dragostea Lui care mi se împărtășește prin Trupul Lui mereu frânt spiritual pentru mine. Trupul viu al cuiva este un mijloc de comunicare al simțirilor lui sufletești. Cu atât mai mult Trupul Cuvântului dumnezeiesc, în care mereu Își trăiește, cu o simțire ce întrece orice simțire omenească, frângerea din milă pentru noi”⁵.

Simțirile bucuriei curate ale sufletului Său îndumnezeit, pentru învierea și răscumpărarea noastră din tirania păcatului, a diavolului și a morții ni le dăruiește nouă la fiecare Sfântă Liturghie, la fiecare împărtășire cu scumpul Lui Trup și Sânge. Ele devin în noi „izvor de bunătăți, viață, nepătimire”, „foc și lumină care arde spinii păcatului și care umple de mireasma dumnezeirii”⁶, și aduc în noi pregustarea din fericirea vieții viitoare, „scufundarea existenței noastre în viața infinită a lui Dumnezeu și, prin aceasta, sorbirea unei vieți nemuritoare și plene”⁷.

Iubiți credincioși,

Sfânta Euharistie, ca mod plener de împărtășire cu Hristos, este un *dar* care angajează, care presupune și așteaptă un răspuns din partea noastră, căci în viața liturgică a Bisericii se petrece un schimb neconținut de daruri între Dumnezeu și om, schimb care este vizibil în Sfânta Liturghie prin aducerea ca ofrandă de către credincioși a prescurilor, la altar. Pâinea care devine ofrandă este cea care întreține viața noastră și acest gest al aducerii ei la sfântul altar indică, simbolic, dăruirea întregii noastre existențe lui Dumnezeu. Miridele scoase la proscomidie, prin pomenirea numelui fiecăruia, reprezintă predarea noastră tainică lui Dumnezeu, după asemănarea lui Hristos, jertfirea egoismului nostru, dăruirea întregii noastre existențe lui Dumnezeu, pentru ca El să ne-o dăruiască înapoi plină de Duhul Sfânt și de puterea Învierii Lui.

Jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la care participăm la fiecare Sfântă Liturghie, jertfă care a adus în existența noastră puterea Învierii, ca un șuvoi de viață nouă care ne preschimbă și ne pregătește pentru tainele lumii viitoare, este

⁵ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă*, Craiova, 1986, p. 5-12, 344.

⁶ „Canonul de pregătire pentru împărtășanie”, în *Ceaslov*, București, 1979, p. 631.

⁷ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică...*, vol. III, p. 87.

un dar care însă ne și responsabilizează. Jertfa aceasta a lui Hristos așteaptă jertfa noastră, ca o rodire a ei în noi, prin puterea Învierii Lui și prin viața noastră de asceză și de practicare a virtuților, ca moarte a egoismului nostru personal și ca predare cu totul lui Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Față de atâtea binefaceri pe care le-am primit noi de la Hristos, Dumnezeuul nostru, nimeni nu poate să rămână nepăsător. O astfel de iubire jertfelnică așteaptă răspunsul dragostei noastre. Din păcate însă noi ne purtăm urât cu Hristos, uităm repede ceea ce a făcut El pentru noi, și prinși în iureșul materiei și al poftelor lumii acesteia Îl batjocorim, Îl hulim, și doar atunci când avem nevoie alergăm la El. Legătura noastră cu Hristos este una de circumstanță. Alergăm la biserică doar atunci când avem nevoie, iar creștinismul nostru formal este cauza a tot răul material și spiritual ce vine asupra noastră. Nu punem în lucrare și nu folosim ceea ce Dumnezeu ne dăruiește, nu dorim darurile Sale plătite cu scumpul Sânge al Fiului Său, ci ne alipim de bunurile și plăcerile trecătoare ale acestei lumi, jignind bunătatea Dăruitorului nostru. Necinstea, răutatea, invidia, egoismul, neîncrederea intoxică societatea noastră. Tinerii noștri sunt acum educați de mass-media, părinții lor sunt plecați să își câștige existența în alte țări.

Familia creștină suferă, ca și societatea, de o profundă criză, divorțul și adulterul fiind acum moda la care toată lumea se raportează. Și cum altfel ar putea sta lucrurile, când desfrânarea a devenit nota generală a televiziunilor care ni se impun, dar și în care ne complacem să trăim. Putem oare să avem o viață creștină, spurcându-ne mintea cu imaginile deșănțate din reviste, ziare și televizor? Mai poate oare supraviețui familia, atâtea vreme cât soțul sau soția se alipesc cu inima și cu simțurile de idolii micului ecran și cumpără televizor separat în camera copiilor? Avem oare dreptul să mai cerem de la Dumnezeu o soartă mai bună pentru copiii, noștri, dacă noi înșine nu ne străduim să le fim modele de înfrânare și de virtute?

Nu trebuie să ne revoltăm pentru viața tot mai grea pe care am ajuns să o avem. Toate necazurile nu sunt altceva decât roade ale îndepărtării noastre de Dumnezeu, ale încrederii pe care ne-am pus-o în confortul și plăcerile trupești ale lumii acesteia. Bunăoară, i-am închinat noi oare Domnului primele noastre gânduri ale fiecărei zile și sufletul nostru curățit permanent de întinarea păcatului prin Sfânta Taină a Spovedaniei? Trăim noi oare cu dorul împărtășirii cu Trupul și Sângele Mântuitorului? Unde sunt frica de Dumnezeu, milostenia, smerenia și dragostea creștinească?

Șansa noastră nu poate fi alta decât să ne întoarcem cu toată inima la Hristos. Trebuie multă răbdare în necazuri și pocăință înainte de a nădăjdui

ÎPS Dr. Laurențiu Streza

ceva mai bun. Iar dacă vom alege această cale, neîntârziat vom primi răspuns de la Dumnezeu, Care așteaptă să-I dăm inimile pentru ca El să ni le umple cu bucuria harului Duhului Său celui Sfânt. Să ne străduim să punem în lucrare darurile Învierii și să nădăjduim că puterea lui Hristos cel răstignit și înviat va revigora și va trezi neamul nostru atât de încercat. Mai mult ca niciodată greutățile ne apasă și știm că doar mila lui Dumnezeu, pe care trebuie să o cerem stăruitor, cu lacrimi, cu umilință și cu post, ne poate scoate din toate necazurile, ispitele și încercările ce ne împresoară. Nu avem altă nădejde decât prezența vie și lucrătoare a lui Hristos cel înviat, în noi! Să nu o ignorăm, să nu o disprețuim, ci să omorâm în noi pe omul cel vechi, pentru ca omul cel nou să învieze împreună cu Hristos, în fiecare dintre noi. Să cultivăm legătura noastră strânsă cu Dumnezeu, să ne îngrijim de frumusețea noastră interioară, să dăm Chipului pe cel după chip, să fim împlinitori ai cuvântului lui Dumnezeu, nu doar propovăduitori ai lui, pentru ca toți împreună să ne desfătăm de bunurile gătite în Împărăția cerurilor celor ce curat L-au iubit pe Dumnezeu.

Hristos a înviat!

Sărbători fericite! Întru mulți și binecuvântați ani!

*Al vostru, al tuturor;
de tot binele voitor și pururea rugător
către Hristos, Învierea noastră,*

† **Dr. LAURENȚIU STREZA,**

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Data în Reședința noastră mitropolitană din Sibiu la Praznicul Învierii Domnului din anul 2012.